

τρελός

τρελός, -ή, -ό, επίθ. [<μσν. τρελός <αρχ. τρηρός (= ελαφρός)], τρελός. **1.** που είναι παράφρονas: «είναι επικίνδυνα τρελός, γι' αυτό και τον έκλεισαν στο τρελάδικο». (Λαϊκό τραγούδι: *ας' τον τρελό στην τρέλα του και μην τον συνεφέρεις, τι έχει μέσα το μυαλό ενός τρελού δεν ξέρεις*). **2.** που είναι ανόητος, απερίσκεπτος, παράτολμος, παράλογος, ριψοκίνδυνος: «μια τέτοια ενέργεια μόνο ένας τρελός σαν κι εσένα θα μπορούσε να την κάνει! || ξαφνικά του 'ρθε μια τρελή ιδέα!». **3.** που είναι πολύ ερωτευμένος: «απ' τη μέρα που τη γνώρισε, είναι τρελός μαζί της». (Λαϊκό τραγούδι: *λόγια του κόσμου μην ακούς αχ, μην ακούς κανένα, γιατί εγώ αχ, μικράκι μου, ψοφώ κι είμαι τρελός για σένα*). **4.** που είναι άτακτος, θορυβοποιός, φασαρτζής: «είναι τόσο τρελός άνθρωπος, που με το παραμικρό μπορεί ν' αρπαχτεί με τον οποιοδήποτε». **5.** που είναι πολύ εύθυμος, πολύ ζωηρός: «κάναμε ένα τρελό γλέντι || αχ, αυτά τα τρελά νιάτα!». **6.** που είναι πολύ δυνατός, παράφορος: «νιώθει έναν τρελό έρωτα γι' αυτή τη γυναίκα». **7.** που γίνεται σε υπερβολικό βαθμό: «όπως πάει θα χρεοκοπήσει, γιατί κάνει τρελά έξοδα». **8.** το αρσ. ως ουσ. **ο τρελός**, (για σκάκι) ο αξιωματικός: «μετακίνησα τον τρελό μου, γιατί κινδύνευε να μου τον φάει με τη βασίλισσα του». **9.** το θηλ. ως ουσ. **η τρελή**, ο ομοφυλόφιλος, ο πούστης που επιδεικνύει προκλητικά την ιδιαιτερότητά του: «μην κάνεις παρέα μ' αυτή την τρελή γιατί εκτίθεται». **10.** το ουδ. στον πλ. ως ουσ. **τα τρελά** (βλ. λ.). Επίρρ. **τρελά**, με ένταση, με πάθος: «πεινώ τρελά || έτρεχε τρελά». (Λαϊκό τραγούδι: *είσαι μια κούκλα ζωντανή με ομορφιά και χάρη, εγώ σ' αγάπησα τρελά κι άλλος δε θα σε πάρει*). Υποκορ. **τρελούτσικος**. (Ακολουθούν 54 φρ.)·

- από μικρό κι από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια, βλ. λ. αλήθεια·

- βγάζει τρελά λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#)·

- βιαστικό ζευγάρι τρελό παιδί θα βγάλει, βλ. λ. [ζευγάρι](#)·

- έβαλαν τον τρελό να βγάλει τα κάστανα απ' τη φωτιά, χρησιμοποίησαν κάποιον ανόητο, επιπόλαιο, απερίσκεπτο ή παράτολμο για να φέρει σε πέρας κάποια επικίνδυνη πράξη·

- έβαλαν τον τρελό να βγάλει το φίδι απ' την τρύπα, βλ. φρ. έβαλαν τον τρελό να βγάλει τα κάστανα απ' τη φωτιά·

- έγιναν σαν της τρελής τα μαλλιά ή έγιναν σαν της τρελής το μαλλί, συνεπλάκησαν άγρια: «είχαν μακροχρόνια έχθρα και, όταν συναντήθηκαν, αρπάχτηκαν κι έγιναν σαν της τρελής τα μαλλιά». Από την εικόνα δυο ατόμων, που έχουν ξεμαλλιαστεί κατά τη διάρκεια της συμπλοκής τους και παρομοιάζονται με τα μαλλιά της τρελής γυναίκας που τριγυρνάει ξεμαλλιασμένη. Συνών. *έγιναν σαν της γριάς τα μαλλιά ή έγιναν σαν της γριάς το μαλλί*·

- έγινε σαν της τρελής τα μαλλιά ή έγινε σαν της τρελής το μαλλί, η δουλειά ή η υπόθεση μπερδεύτηκε πάρα πολύ και δεν μπορεί κανείς να βγάλει άκρη: «ο ένας ήθελε να γίνει με το δικό του τρόπο, ο άλλος ήθελε να γίνει με το δικό του τρόπο, ώσπου, στο τέλος η δουλειά έγινε σαν της τρελής το μαλλί». Από την εικόνα της τρελής που κυκλοφορεί με ανακατωμένα, με μπερδεμένα μαλλιά. Συνών. *έγινε σαν της γριάς τα μαλλιά ή έγινε σαν της γριάς το μαλλί*·

- έγινε της τρελής, **α.** δημιουργήθηκε πολύ ευχάριστη κατάσταση, επικράτησε εκρηκτικό κέφι: «μόλις άρχισαν να παίζουν τα όργανα, έγινε της τρελής μέσα στο μαγαζί». **β.** δημιουργήθηκε μεγάλη αναταραχή, μεγάλη φασαρία: «κάποια στιγμή, πιάστηκαν στα χέρια οι δυο παρέες κι έγινε της τρελής μέσα στο μαγαζί». **γ.** παρατηρήθηκε έντονη αναστάτωση από μεγάλη κοσμοσυρροή: «τις γιορτές έγινε της τρελής στα μαγαζιά». Συνών. *έγινε και κάτσε καλά ή έγινε το κάτσε καλά / έγινε ο χαμός ή έγινε χαμός / έγινε πατιρντί / έγινε της ανωμαλίας / έγινε της ιεροδούλου / έγινε της ιεροδούλου το κιγκλίδωμα / έγινε της κακομοίρας / έγινε της μωρηλίας / έγινε της Πόπης / έγινε της πόρνης / έγινε της πουτάνας / έγινε της πουτάνας το κάγκελο / έγινε της πουτάνας το μαγκάλι / έγινε το έλα να δεις / έγινε το σώσε / έγινε χαλασμός*·

- είδε ο τρελός το μεθυσμένο και φοβήθηκε, ο μεθυσμένος πολλές φορές γίνεται πιο επικίνδυνος από τον τρελό·

- είναι μέσ' στην τρελή χαρά, βλ. λ. [χαρά](#).

- είναι τρελός για δέσιμο! βλ. λ. [δέσιμο](#).

- είναι τρελός και παλαβός, **α.** είναι πάρα πολύ επικίνδυνος: «πρέπει να τον κλείσουν σ' ένα τρελάδικο, γιατί είναι τρελός και παλαβός». **β.** είναι παράφορα ερωτευμένος: «απ' τη μέρα που γνώρισε την τάδε, είναι τρελός και παλαβός μαζί της».

- είπαμε του τρελού να χέσει, έβγαλε και τ' άντερά του, βλ. λ. [χέζω](#).

- είπαν στον τρελό να χέσει κι αυτός ξεκωλώθηκε, βλ. λ. [χέζω](#).

- ελάτ' εσείς οι γνωστικοί να φάτε του τρελού το βιος, βλ. λ. [βιος](#).

- έχει τρελά λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#).

- έχει τρελή μάσα ή έχει τρελές μάσες, βλ. λ. [μάσα](#).

- έχω τρελή δουλειά ή έχω τρελές δουλειές, βλ. λ. [δουλειά](#).

- η νόσος των τρελών αγελάδων, βλ. λ. [αγελάδα](#).

- θα γίνει της τρελής, **α.** προειδοποιητική ή απειλητική έκφραση σε κάποιον ότι θα ενεργήσουμε πολύ σκληρά σε βάρος του, αν συμπεριφερθεί με τρόπο που δε μας είναι αρεστός ή επιθυμητός: «αν ξαναπειράξεις την κόρη μου, θα γίνει της τρελής». **β.** θα επικρατήσει πολύ ευχάριστη κατάσταση, θα επικρατήσει εκρηκτικό κέφι: «το βράδυ θα πάμε με τον τάδε στα μπουζούκια και θα γίνει της τρελής». Για συνών. βλ. φρ. *θα γίνει της κακομοίρας*, λ. *κακομοίρης*.

- θα 'μαι τρελός, αν... ή θα 'μαι τρελός να..., λέγεται στην περίπτωση που αρνούμαστε να πραγματοποιήσουμε κάτι, γιατί βλέπουμε πως είναι εντελώς αντίθετο προς τα συμφέροντά μας: «θα 'μαι τρελός, αν πω στον ανταγωνιστή μου πως νοικιάζεται το διπλανό μαγαζί απ' το δικό μου || θα 'μαι τρελός να συνεταιριστώ μ' αυτόν τον απατεώνα».

- κάθε ακαμάτρα και τρελή έχει την τύχη την καλή, βλ. λ. [ακαμάτης](#).

- κάνει τρελά πράγματα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).

- κάνω σαν τρελός, **α.** επιθυμώ κάποιον ή κάτι πάρα πολύ, αγαπώ κάποιον παράφορα, παθιάζομαι με κάποιον ή με κάτι: «απ' τη μέρα που γνώρισε την τάδε, κάνει σαν τρελός για πάρτη της || μια φορά τον πήρα μαζί μου στα μπουζούκια, κι από τότε κάθε βράδυ κάνει σαν τρελός για μπουζούκια». **β.** ενθουσιάζομαι πάρα πολύ: «μόλις έμαθε πως κέρδισε το λαχείο, έκανε σαν τρελός». **γ.** εκδηλώνω την έντονη ψυχική ταραχή, την έντονη ανησυχία μου: «μόλις έμαθε πως τράκαρε το πούλμαν που ήταν μέσα και τα παιδιά του, έκανε σαν τρελός». (Λαϊκό τραγούδι: *μη χτυπιέσαι, μην κάνεις σαν τρελή, έφυγε και πάει το πουλί*).

- κάνω τον τρελό, προσποιούμαι τον ανήξερο, πως δεν καταλαβαίνω τίποτα: «όταν τα βρίσκει σκούρα κάνει τον τρελό». (Λαϊκό τραγούδι: *εδίψασε για έρωτα και ήρθε να γουστάρει! Γι' αυτό αν δεις να τη φιλώ, σφύρα και **κάνε τον τρελό***).

- κάνω τρελά όνειρα, βλ. λ. [όνειρο](#).

- κάνω τρέλες, **α.** ενεργώ ανόητα, απερίσκεπτα, επιπόλαια ή παράτολμα: «από μικρό παιδί κάνει όλο τρέλες, γι' αυτό κανείς δεν τον εμπιστεύεται». **β.** διασκεδάζω έντονα, ιδίως σε νυχτερινά κέντρα: «έχουν μια παρέα και κάθε βράδυ κάνουν τρέλες στα μπουζουκτσίδικα».

- κάνω τρελές πλάκες, βλ. λ. [πλάκα](#).

- κάνω τρελή δουλειά ή κάνω τρελές δουλειές, βλ. λ. [δουλειά](#).
- κερδίζει τρελά λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#).
- μ' έπιασε το τρελό μου ή μ' έχει πιάσει το τρελό, ξαφνικά αρχίζω και συμπεριφέρομαι ακατανόητα: «εκεί που καθόμασταν μ' έπιασε το τρελό μου κι άρχισα να τους βρίζω». (Λαϊκό τραγούδι: μου την έδωσε απόψε· **μ' έχει πιάσει το τρελό**· ένα μου 'χει κάνει εκείνη θα της κάνω εκατό - για να δει ποιος είμ' εγώ).
- ξανθό μουνί, τρελό γαμήσι! βλ. λ. [μουνί](#).
- ο τρελός με την τρελάρια του γεμίζει την κοιλάρα του, βλ. λ. [τρελάρια](#).
- ο τρελός του χωριού, άτομο που παρ' όλη τη διανοητική του καθυστέρηση είναι αποδεκτό από την παρέα μας, το συναναστρεφόμαστε: «έχουμε κι εμείς τον τρελό του χωριού στην παρέα μας, που μας είναι συμπαθέστατος». Από το ότι συμβαίνει τακτικά κάθε χωριό ή κάθε μεγάλη κοινωνία να έχει και το δικό της τρελό· βλ. και φρ. η πουτάνα του χωριού.
- παίρνει τρελά λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#).
- παίρνει τρελό μισθό, βλ. λ. μισθός.
- πιάνει τρελά λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#).
- ρίχνω τρελά λεφτά (για κάτι ή για κάποιον), βλ. λ. [λεφτά](#).
- ρίχνω τρελή μάζα ή ρίχνω τρελές μάζες, βλ. λ. [μάσα](#).
- σ' άγιο, μικρό και τρελό μην τάξεις, βλ. λ. [άγιος](#).
- σκότωνε τρελούς, πλήρωνε τζερεμέδες, βλ. λ. [τζερεμές](#).
- τα κάνω σαν της τρελής τα μαλλιά ή τα κάνω σαν της τρελής το μαλλί, μπερδεύω μια δουλειά ή μια υπόθεση τόσο πολύ, ώστε κανείς δε μπορεί να βγάλει άκρη: «τον άφησα για λίγο στο πόδι μου να επιβλέπει κι αυτός τα 'κανε σαν της τρελής τα μαλλιά». Συνών. τα κάνω σαν της γριάς τα μαλλιά ή τα κάνω σαν της γριάς το μαλλί.
- τα κουδούνια ο τρελός μοναχός του τα βαράει, βλ. λ. [κουδούνι](#).
- το ρίχνω στην τρελή ή το 'χω ρίξει στην τρελή, **α.** είμαι τόσο απογοητευμένος, τόσο απελπισμένος, έχω τόσα πολλά δυσεπίλυτα προβλήματα, που εγκαταλείπω πια κάθε προσπάθεια και κάνω πως δεν καταλαβαίνω τίποτα: «συγκεντρώσου και βάλε τα δυνατά σου, γιατί, με το να το ρίχνεις στην τρελή, δε γίνεται τίποτα». **β.** αδιαφορώ για τα πάντα: «απ' τη μέρα που το 'ριξα στην τρελή, βρήκα την υγεία μου». (Λαϊκό τραγούδι: σου το 'πα δεν σε θέλω πια, γιατί ξηγιέσαι σαν σουπιά! Κι όλο **το ρίχνεις στην τρελή** και με διπλώνεις πονηρή! // τα φαρμάκια για να πνίξεις, **ρίχ' το φίλε στην τρελή**, ρίχ' τα στην απέξω τσέπη να γλεντήσεις τη ζωή // το φιλοσόφησα πολύ και **το 'χω ρίξει στην τρελή**).
- τρελά πράγματα, βλ. λ. πρά(γ)μα.
- τρελές πλάκες, βλ. λ. [πλάκα](#).
- τρελό όνειρο, βλ. λ. όνειρο.
- τρελός αέρας, βλ. λ. [αέρας](#).
- τρελός νονός σε βάφτισε, βλ. λ. [νονός](#).

- τρελός νονός σε βάφτισε; βλ. λ. [νονός](#)
- τρελός παπάς σε βάφτισε, βλ. λ. [παπάς](#).
- τρελός παπάς σε βάφτισε; βλ. λ. [παπάς](#).
- τρελού κεφάλι δε γερνάει, βλ. λ. κεφάλι.
- τρέχω σαν τρελός, **α.** ενεργοποιούμαι έντονα για να αποτρέψω ή για να πετύχω κάτι: «τρέχω σαν τρελός για να πείσω τον τάδε ν' αποσύρει τη μήνυση που μου 'κανε || τρέχω σαν τρελός να βολέψω κι εγώ το γιο μου σε κάποια δουλειά». **β.** έχω πολλή δουλειά: «σε όλη τη διάρκεια των γιορτών, απ' το πρωί που άνοιγα το μαγαζί μέχρι την ώρα που το έκλεινα, έτρεχα σαν τρελός».
- ψηλό μουνί, τρελό γαμήσι! βλ. λ. [μουνί](#).
- ως να συλλογιστεί ο γνωστικός, περνά το γεφύρι ο τρελός, βλ. λ. [γνωστικός](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας